

TRŽIŠNI POTENCIJALI PROIZVODNJE PŠENICE NA OPG- U ZLATARIĆ IZ GAJIĆA

Zlatarić, Mario

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:065544>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-19**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Mario Zlatarić, absolvent
Diplomski studij Agroekonomika

**TRŽIŠNI POTENCIJALI PROIZVODNJE PŠENICE NA OPG-U ZLATARIĆ IZ
GAJIĆA**

Diplomski rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Mario Zlatarić, apsolvant
Diplomski studij Agroekonomika

**TRŽIŠNI POTENCIJALI PROIZVODNJE PŠENICE NA OPG-U ZLATARIĆ IZ
GAJIĆA**

Diplomski rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu diplomskog rada:

1. prof.dr.sc. Mirta Rastija, predsjednik
2. prof.dr.sc. Ružica Lončarić, mentor
3. izv.prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, član

Osijek, 2017

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. MATERIJALI I METODE.....	3
3. OPĆENITO O PŠENICI.....	4
3.1.Vrste žitarica	12
4. VRSTE PROIZVODNJE PŠENICE	13
5. PROIZVODNJA PŠENICE U SVIJETU I EUROPI.....	15
5.1.Uvoz i izvoz proizvoda u RH.....	18
6. PROBLEMATIKA CIJENE PŠENICE.....	20
7. PREGLED RAZVOJA OPG-a ZLATARIĆ	23
7.1.Proizvodnja pšenice na OPG-u Zlatarić.....	26
7.2.Ekonomske rezultati proizvodnje pšenice na OPG-u Zlatarić.....	27
8. ZAKLJUČAK	29
9. SAŽETAK	31
10. SUMMARY.....	32
11. LITERATURA	33
12. POPIS GRAFIKONA	34
13. POPIS TABLICA.....	35
14. POPIS SLIKA.....	36

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

BASIC DOCUMENTARY CARD

1. UVOD

Ovaj rad treba predstaviti tržišni potencijal određenog obiteljskog gospodarstva u vidu potencijala prilikom proizvodnje pšenice. Pšenica je kao glavna žitarica daleko najzastupljenija u proizvodnji. No, iako najzastupljenija ona i dalje doživljava različite padove i uspone prilikom određivanja cijena koja je preduvjet za cijenu na tržištu. Česte polemike govore kako se proizvođač i kupac u većini slučajeva ne mogu složiti oko cijene stoga se stvara određena problematika koja je predstavljena ovim radom. Kako bi određeni pojedinci shvatili koliko truda stoji iza proizvodnje ove kulture treba prikazati tehnološke procese u proizvodnji te detaljno opisati pšenicu kao kulturu, odnosno žitaricu koja je daleko najvažnija s tržišne perspektive za hrvatsku poljoprivredu.

Za razliku od ostalih kultura pšenica izaziva često polemike tijekom pregovora oko postavljanja cijene. Cijena se mijenja i zbog klimatoloških i prirodnih segmenata koji utječu na sve procese, odnosno na sam tijek proizvodnje. Pšenica je kultura koja se proizvodi u cijelom svijetu, no kakva je situacija u svijetu, a kakva u zemljama Europske Unije bit će predstavljeno ovim radom. Uz navedeno prikazat će se i usporedba s tržišnim potencijalom i zalaganjima obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva Zlatarić iz Gajića.

Ovaj rad predstavljen je kroz nekoliko cjelina, nakon samoga uvoda slijedi poglavlje koje će detaljno predstaviti pšenicu u svojim elementarnim strukturama, te kako se proizvodila i koristila kroz povijest, uz to navest će se pšenica kao vrsta žitarice u objektivnom pogledu te kakvih sve posebnih vrsta pšenica ima. Nastavak slijedi vrstama zadanih proizvodnji pšenice, te na koje sve načine proizvođači utječu na sam tijek proizvodnje. Zatim slijedi poglavlje koje će pokazati kakva je proizvodnja pšenice u Svijetu te kakva je u Europi. Predzadnje poglavlje prikazat će problematiku cijene pšenice kao elementarnog problema prilikom prodaje odnosno otkupa pšenice. Zadnje poglavlje predstaviti će zadane informacije obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva Zlatarić.

Kao u svakoj EU zemlji tako i u Hrvatskoj, zbog povećanja zaposlenosti i vanjsko-trgovinske bilance, poljoprivreda predstavlja važan faktor. Ta struktura ostaje postojana upravo zbog proizvodnje hrane odnosno prehrane stanovništva, ali i kakvoće iste. Poljoprivreda sama po sebi čini okosnicu između održavanja ravnoteže ekološko orijentiranih područja te načina proizvodnje

baziranom na tradicionalnim rješenjima. Ruralno područje tu ima najveću ulogu. Najveći dio proizvodnje bazira se na srednje velikim i velikim gospodarstvima koji svoju proizvodnju orijentiraju na velikim prostorima, za srednje do 300 hektara za velike više od 300 hektara. Primjenom modernijih tehnologija i velikih područja oni čine najbrže rastuća gospodarstva. Gospodarstvo u Hrvatskoj, iako brzo rastuće, i dalje mnogo manje u odnosu na zemlje EU zbog manjeg korištenja obradivih površina i zemljišta. No, u odnosu na EU, Hrvatska za svoje potrebe i svoje stanovništvo posjeduje dovoljno resursa u proizvodnji.

Prilikom proizvodnje treba naglasiti da je ratarstvo najraširenija grana poljoprivredne proizvodnje i time čini i najvažniju granu u proizvodnji koja služi jedino u svrhu prehrane stanovništva. Ratarstvo prednjači žitaricama koje čine do 55% ukupnosti tijekom sisanja. Pitanje je samo koliki su potencijali u tržišnim okruženjima čime se bavi ovaj rad.

2. MATERIJAL I METODE

Za izradu diplomskog rada korišteni su podaci i informacije koji su prikupljeni pretraživanjem stručne i znanstvene literature koja se bavi promatranom problematikom. Prilikom pisanja ovog rada od velike pomoći su bile stručne knjige, kao i dostupna stručna literatura putem interneta. Cilj rada je prikazati povezanost i odnos između proizvodnje pšenice u svijetu, Europi, Hrvatskoj te na OPG-u Zlatarić, kao i problematiku cijena te uvoza i izvoza pšenice.

U radu se prikazuje pšenica kao glavna žitarica koja je uz kukuruz daleko najzastupljenija u ratarskoj proizvodnji. No, iako najzastupljenija ona i dalje doživljava različite padove i uspone prilikom određivanja cijena koja je preduvjet za cijenu na tržištu. Česte polemike govore kako se proizvođač i kupac u većini slučajeva ne mogu složiti oko cijene stoga se stvara određena problematika koja je predstavljena ovim radom.

3. OPĆENITO O PŠENICI

Pšenica kao kultura postoji već dugi niz godina. Pšenica se kao kultura spominje još u drevnoj Mezopotamiji i Egiptu. Prilikom otkrivanja novih kontinenata pšenica je postala svakodnevna kultura koja se sije na svim područjima novoga svijeta. Pšenica posjeduje jedan faktor koji joj daje mogućnost da se upotrebljava na svim kontinentima, a to je prilagodba. Pšenica se prilagođava klimi, ali i tlu. Pšenica raspolaže mnogim vrstama i kultivarima, postoje ozime i jare forme stoga se uzgaja svuda. Pšenica prednjači kao najvažnija ratarska kultura. Pšenica posjeduje morfološka svojstva koja će biti u nastavku opisana. Slika 1. predstavlja klas pšenice

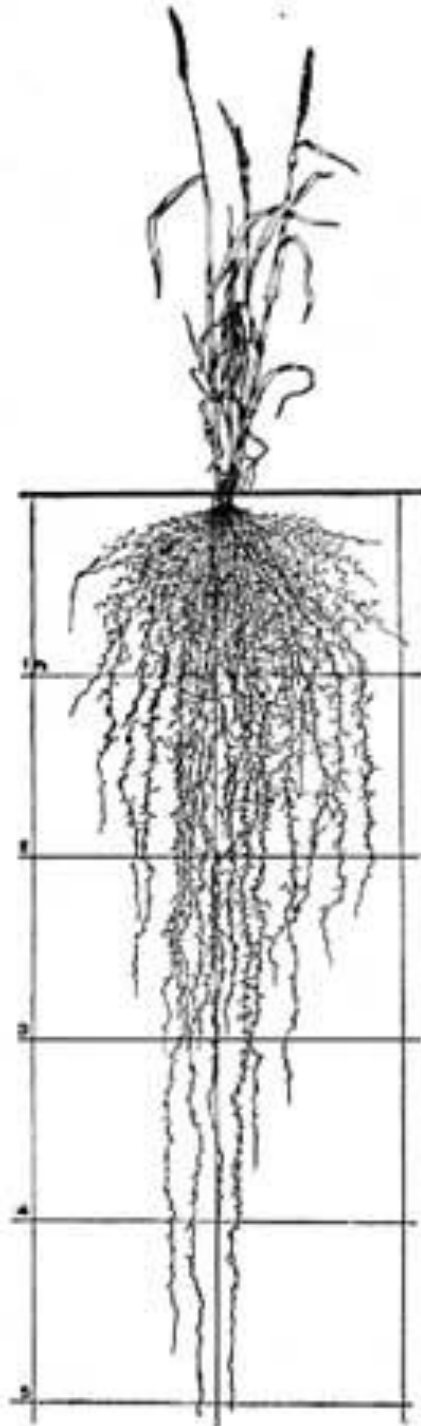

Slika 1. Prikaz: Klas pšenice Izvor: www.klukas.hr

Osnovna morfološka svojstva baziraju se u prvom redu na korijen. Korijen je žilast, glavna masa žila korijena, nalazi se u oraničnom sloju na dubini do 40 cm. Određeni manji dio žila prodire na dubine od 150 do čak 200 cm. Korijen prolazi dublje ukoliko tlo raspolaže povoljnijim fizikalnim svojstvima, tom prilikom se korijen razvija jače te time prodire dublje u zemlju. Za razliku od oraničnog sloja, primarno klicino korijenje razvija se za vrijeme klijanja sjemena. Razlika između ozime i jare pšenice je ta što ozima klija s tri mala korijenčića dok jara s pet. To korijenje čini osnovno korijenje do busanja. Sekundarno korijenje razvija se poslije tri tjedna nakon nicanja, ako su uvjeti optimalni, nastaje iz čvora busanja. Prilikom razvoja i rasta korijena optimalna temperatura je 20 °C te je vlažnost optimalna na oko 60% PVK. Kada se govori o optimumu

zbijenosti oraničnog sloja, ona iznosi 1,1-1,25 g/cm³. prilikom povećanja vlažnosti na od 80 do 90% treba naglasiti da dolazi do negativnog utjecaja prilikom rasta i razvoja. Slika 2. prikazuje korijen pšenice odnosno dubinu u koju prodire. (Bašić i Herceg, 2010., Butorac i Lacković, 1984., Hrgović et al.)

Slika 2. Prikaz: korijen pšenice (dubina) Izvor: www.soilandhealth.org

Stabljika odnosno vlas je cilindričnog oblika. Sastavljena je od 5 do 6 članaka te od koljenaca. Najduža stabljika je vršna na kojoj se stvara klas. Kod većeg dijela vrsta pšenica, stabljika je iznutra šuplja, osim kod pojedinih vrsta pšenica kod kojih se vršni članak nalazi ispod klasa i popunjen je parehnimskim tkivom. Stabljika ima pojedine sposobnosti busanja, njena visina iznosi od 50 cm do čak 120 cm. Iako su sve vrste poprilično otporne, veću se pozornost pridodaje vrstama s kraćim stabljikama zbog česte pojave polijeganja. Slika 3. prikazuje stabljiku pšenice.

Slika 3. Prikaz stabljike pšenice, Izvor: www.wikiwand.com

Uz stabljiku nalaze se listovi, listovi se sastoje od rukavca i plojke između kojih se nalaze jezičak i uške. Kod lista je specifično da ima najrazvijenije gornje i srednje listove te dugačku plojku koja je linearna. Pojedine vrste pšenice se upravo i razlikuju po listu odnosno po veličini i obliku te boji jezička i uški. Kada se govori o svojstvima prinosa, najznačajnije uloge ima list zastavica, te drugi gornji list. Prilikom održavanja agrotehničkim mjerama, potrebno je ta dva lista održavati zdravima, kako bi i plod dao dobar prinos. Slika 4. prikazuje listove pšenice. (Hrgović et al., 2015.godina).

Slika 4. prikaz listova pšenice, Izvor: www.savjetodavna.hr

Nakon lista slijedi morfološki opis cvijeta i cvata, prilikom toga treba naglasiti da se cvjetovi skupljaju u cvat odnosno klas. Klasno vreteno čini sastavni dio klasa koji je po izgledu člankovit, te čini produžetak vršnog članka kod stabljike. Svoj koljenasti izgled zahvaljuje usjecima koji se nalaze na njemu, te se na usjecima nalaze klasci s obje strane. Kod usjeka razmaci mogu biti raznoliki odnosno i manji i veći, stoga se i razlikuju zbijeni i rastresiti klasci. Klasci se sastoje od cvjetova te od dvije pljeve i vretenca. Jedan klasac se može razviti sa od 2 do najviše 7 cvjetova, dok se cvijet sastoji od dvije pljevice te dvije manje pljevčice i prašnika te tučka. Kada se govori o oplodnji ona je autogamna odnosno radi se o samooplodnji prilikom čega polen svakog cvijeta dospije na njušku tučka jedinstvene stabljike. Slika 5. prikazuje cvijet pšenice.

Slika 5. Prikaz cvijeta pšenice, Izvor: www.alfaportal.hr

Nakon cjelokupnog morfološkog opisa pojedinih dijelova pšenice preostaje kratak detaljan uvid u sam plod. Plod kod pšenice predstavlja zrno (lat. *Caryopsis*). Plod može biti različitih veličina pa tako je kategorirano kao:

- Krupan
- Srednji
- Sitni

Ovo, dakako, ovisi o vrsti vlasi pšenice. Pojedini klas se najčešće sastoji od 30 pa do 40ak zrna. Plod odnosno zrno po sastavu ima brazdice po dužini te bradice na vrhu zrna. Razlike se primjećuju

kod svih strana odnosno kod leđne te trbušne i bočne strane. Brazdica se nalazi po dužini a time na trbušnoj strani. Zrno također posjeduje omotač te klicu koji je daleko najmanji ali i najvažniji dio zbog toga što ona posjeduje sve važne elemente koji su na posljetku bitni za novi razvoj biljke. Zrno se u većem dijelu sastoji od endosperme odnosno oko 86% sastava mase zrna, njegova namjena je pričuvne moći odnosno spremnik hranjivih tvari. Slika 6. prikazuje izgled zrna, dok slika 7. prikazuje sastav pojedinog dijela zrna.

Slika 6. Prikaz zrna pšenice, Izvor: www.oskole.sk

Nastavak prikazuje sliku kojom se opisuje sastav zrna, popraćen je uzdužnim presjekom kako bi svi elementi bili prikazani. Elementi po brojevima:

1 – 3 Omotač oko ploda

4 – Aleuronski sloj

5 – Endosperm

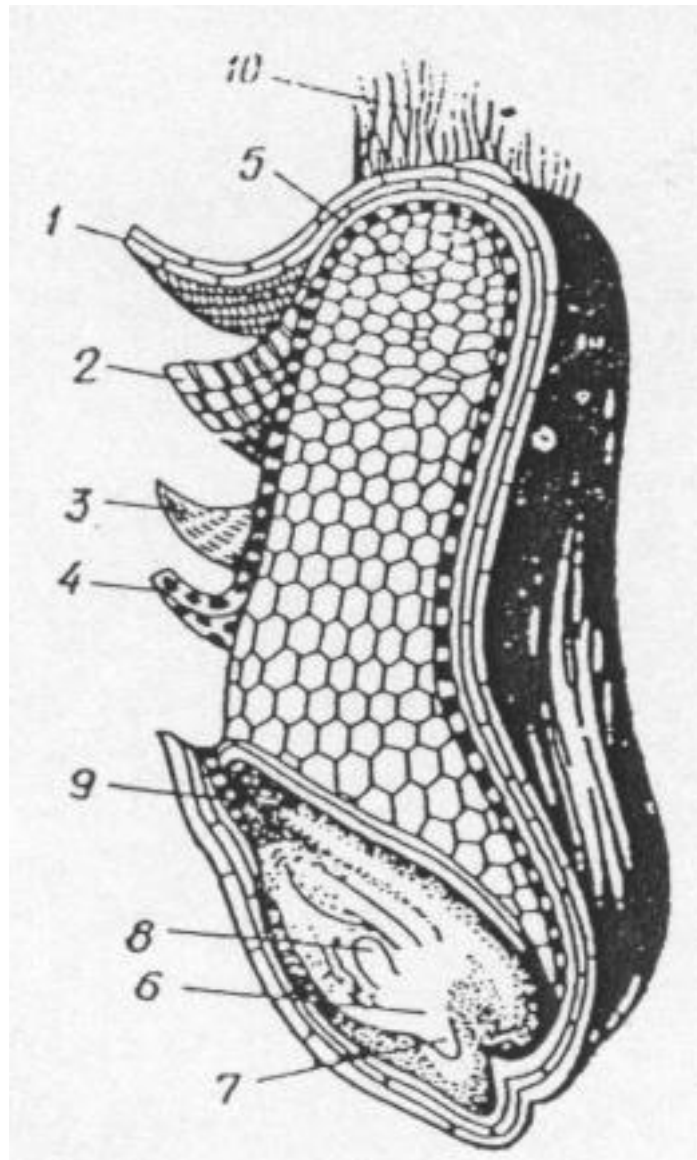
6 – Klica

7 – Začetak korijenčića

8 – Pupoljak

9 – Štit

10 – Brazdica

Slika 7. Prikaz strukture zrna (presjek), Izvor: www.obz.hr

Kada se govori o očuvanju zrna, veliki utjecaj upravo ima voda koja svojim postotkom utječe na daljnji razvoj zrna. Kada je voda u zrnju u granicama od 10 do 14% tada je sadržaj povoljan i zrna

se čuvaju, dok je prilikom postotka većega od 14% stanje ne povoljno. Uz vodu nalazi se i celuloza s postotkom od oko 2 do 3% koji se nalazi u omotaču ploda i sjemena. Celuloze ima više u pšenicama koje su uzgajane na područjima s više vlage. Glavni i najveći dio sastava čini ugljikohidrat koji sa svojih oko 65 do 70% sastava čini najveću količinu sadržaja u endospermu, dok je škrob glavni sastojak ekstrakata. Uz sve navedeno sastav čine i mineralne tvari kojih je 50% sastavljeno od fosfora, 20 do 305 kalija te kalcija zatim magnezija, željeza, silicija i ostalih elemenata. Pojedine razlike su od vrste do vrste gdje se razlikuje i količina pojedinih sadržaja u bjelančevinama, ali i u vrsti tla te klimatskim uvjetima. Kada se radi o vitaminima njih ponajprije ima u klici te manjim postotkom u drugim dijelovima zrna, vitamini koji su sastavni dio zrna su: B1, B2, E, K te PP. (Guberac, 2000.)

Biološka specifičnost pšenice raznolike su od vrste do vrste s naglaskom na razlike između jare i ozime. Kod ozime pšenice dolazi do velike ovisnosti o vanjskim prilikama, jer ozime neće dati ploda ako nisu ispunjeni zahtjevi. Tijekom jarovizacije potrebna joj je temperatura okoline ispod 10 °C u pojedinim periodima koji su specifični za svaku vrstu. Za razliku od ozima, jare pšenice nisu toliko zahtjevne prema vanjskim utjecajima te će donijeti plod neovisno o temperaturnim stupnjevima okoline.

Prilikom opisivanja morfoloških svojstava treba istaknuti i fenološke faze koje su također bitne prilikom razvoja biljke. Prvi u nizu tih faza je ukorjenjivanje prilikom čega se razvija sustav korijena. Korijen prvotno raste većom brzinom od gornjeg dijela stabljike, te tijekom faze od 3 lista korijen se nalazi na dubini od oko 50 cm. Sekundarni korijen koji je ranije spomenut u morfološkim obilježjima, počinje s rastom nakon nicanja. On se razvija iz čvora busanja ali i iz podzemnih članaka.

Druga faza obilježena je nicanjem prilikom čega se pojavljuje klicin pupoljak a time i klicina stabljika. U ovoj fazi pripomaže coleoptil koji se nalazi ispod površine tla. Prilikom izbivanja stabljike na površinu, coleoptil se razvija i samim otvaranjem raste prvi list. Tek nakon tjedan dana se pojavljuje i drugi list. Proces izbivanja raznolik je po vrstama i po trenutnim uvjetima tla i temperature te vlage, ali svakako treba naglasiti da u optimalnim uvjetima nicanje traje od tjedan do 10ak dana.

Treću fazu čini busanje prilikom kojeg procesa dolazi do grananja ispod površine tla. Formira se biljka iz čvora busanja koji je također ranije opisan u morfološkom opisu. Čvor busanja se formira nakon pojave prvoga lista, te samo busanje započinje prilikom pojave trećeg lista, odnosno u optimalnim uvjetima nakon 2 tjedna. Vlatanje je također fenološka faza prilikom koje dolazi do izduživanja pojedinih dijelova odnosno članaka stabljike, uspoređuje se i s prvom pojavom koljenca na rukavcu. Prilikom održavanja cjelokupnog polja pšenice na normalnim i optimalnim uvjetima, vlatanje traje od 20 do 45 dana. (Butorac i Lacković, 1984., Hrgović et al.)

Uz navedene fenološke faze tu je i klasanje kojom se obilježava pojava klasa koji se izdiže iz rukavca gornjega lista. Iako se klas formira ranije prilikom početka busanja, ova faza se označava kao klasanje. Bubrenje i klijanje kao faza sjemena započinje na temperaturama iznad ništice, prilikom čega su količine vode na 50ak %. Prilikom povećanja temperature povećava se i brzina bubrenja. Klijanje za razliku od bubrenja je pojava korijenčića klice, za svako sjeme od 3 do 5 komada.

Cvatnja je faza koja nastupa nakon klasanja, ovaj proces obilježen je pucanjem prašničkih vrećica prilikom čega se oprašuje tučak. Nakon toga se cvijet otvara. Prilikom formiranja zrna kao faze, trajanje je oko 3 tjedna, prilikom čega se interpretira normalna duljina zrna, no svakako treba naglasiti da tom prilikom nije do kraja popunjeno, nakon čega slijedi nalijevanje zrna. Nalijevanje je interpretirano kroz nakupljanje organskih tvari te minerala i ostalih čimbenika. Nastupa zrioba prilikom koje se tvari prenose iz lista u zrno.

3.1 Vrste žitarica

Kada se govori o žitaricama prvenstveno se misli na kukuruz i pšenicu, no postoje mnoge vrste koje spadaju u obitelj žitarica. Žitaricama se kategoriziraju jednogodišnje biljke iz porodice trava (lat. *Gramineae*). Njihov zrnasti plod služi ishrani ljudi ali i za ishranu životinja te kao sirovina u pojedinim granama industrije. Plodovi kod žitarica, isto kao kod pšenice, bogati su ugljikohidratima većinom te bjelančevinama i celulozom, mineralima i istim vrstama vitamina kao što je ranije navedeno. (Kovačević, 2005.)

Vrste žitarica su:

- Pšenica (lat. *Triticum*)
- Kukuruz (lat. *Zea Mays*)
- Raž (lat. *Secale*)
- Ječam (lat. *Horedum*)
- Riža (lat. *Oriza*)
- Zob (lat. *Avena*)
- Tritikal
- Sirak (lat. *Sorgum*)

4. VRSTE PROIZVODNJE PŠENICE

Kod proizvodnje pšenice postoje dva načina proizvodnje koje su zastupljene među proizvođačima, to su:

- Ekološka proizvodnja
- Tradicionalna proizvodnja

Prilikom proizvodnje pšenice treba naglasiti da ova biljka ne podnosi monokulturalnu proizvodnju, koja se izbjegava zbog moguće opasnosti od veće pojave štetnih bolesti. Prilikom razmatranja predusjeva najčešći je kukuruz zbog kraće vegetacije te daleko najbolji predusjev jesu zrnaste mahunarke poput graha, graška ili soje, ali i industrijsko bilje poput uljane repice i suncokreta te šećerne repice.

Treba naglasiti da je tradicionalna proizvodnja poprilično iskorijenjena ali još uvijek postoji. Kod tradicionalne proizvodnje nedostaju znatni čimbenici nego kod ekološke, mnoge faze koje se kod ekološke proizvodnje odvijaju planski, što je glavna razlika među proizvodnjama. Uz navedeno tradicionalni način proizvodnje vrši se srpom, te se žito skuplja te vezalo u snopove. Snopovi su se postavljali u obrađivač koji je odvajao klas od stabljike te se skupljalo u vreće, te s druge strane stvarala slama koja je ostatak od stabljike. No, kada se govori o ekološkoj proizvodnji postupak je sljedeći: (Babić et al.)

- Obrada tla (osnovnu obradu tla – oranje, treba izvesti 2 do 3 tjedna prije sjetve na dubinama od oko 15 do 20cm. Obađeno tlo potrebno je 10ak dana nakon oranja prijeći drljačom ili sjetvospremačem prilikom čega se uništavaju korovi koji su niknuli. Proces drljačom ili sjetvospremačem potrebno je još jednom obaviti neposredno prije same sjetve.)
- Sjetva (prvo se vrši provjera sjemena, te nakon toga se započinje s naznakom na pravovremeno, odnosno ne prerano zbog korova i ne prekasno jer će dati manje ploda. Za sjetvu potrebno je oko 350 kg sjemena za 1 hektar, odnosno 500 do 600 biljaka po metru kvadratnom. Prilikom busanja započinje i usijavanje prilikom čega se sadi djetelina i slično.) (Mađarić, 1985., Kovačević, 2005.)
- Reguliranje korova – za cilj se postavlja čistoća usjeva a time se uzimaju u obzir neizravne mjere (pravilan plodored, gušća sjetva, primjerena gnojidba, pravovremena sjetva, čisto sjeme i dr.) te izravne mjere (pravilna obrada tla: 2- 3 puta prije sjetve svakih 10-15 dana sjetvospremačem ili drljačom treba prijeći površinu kako bi eliminirali korove koje smo isprovocirali).
- Zaštita usjeva s također izravnim i ne izravnim mjerama:

Neizravne:

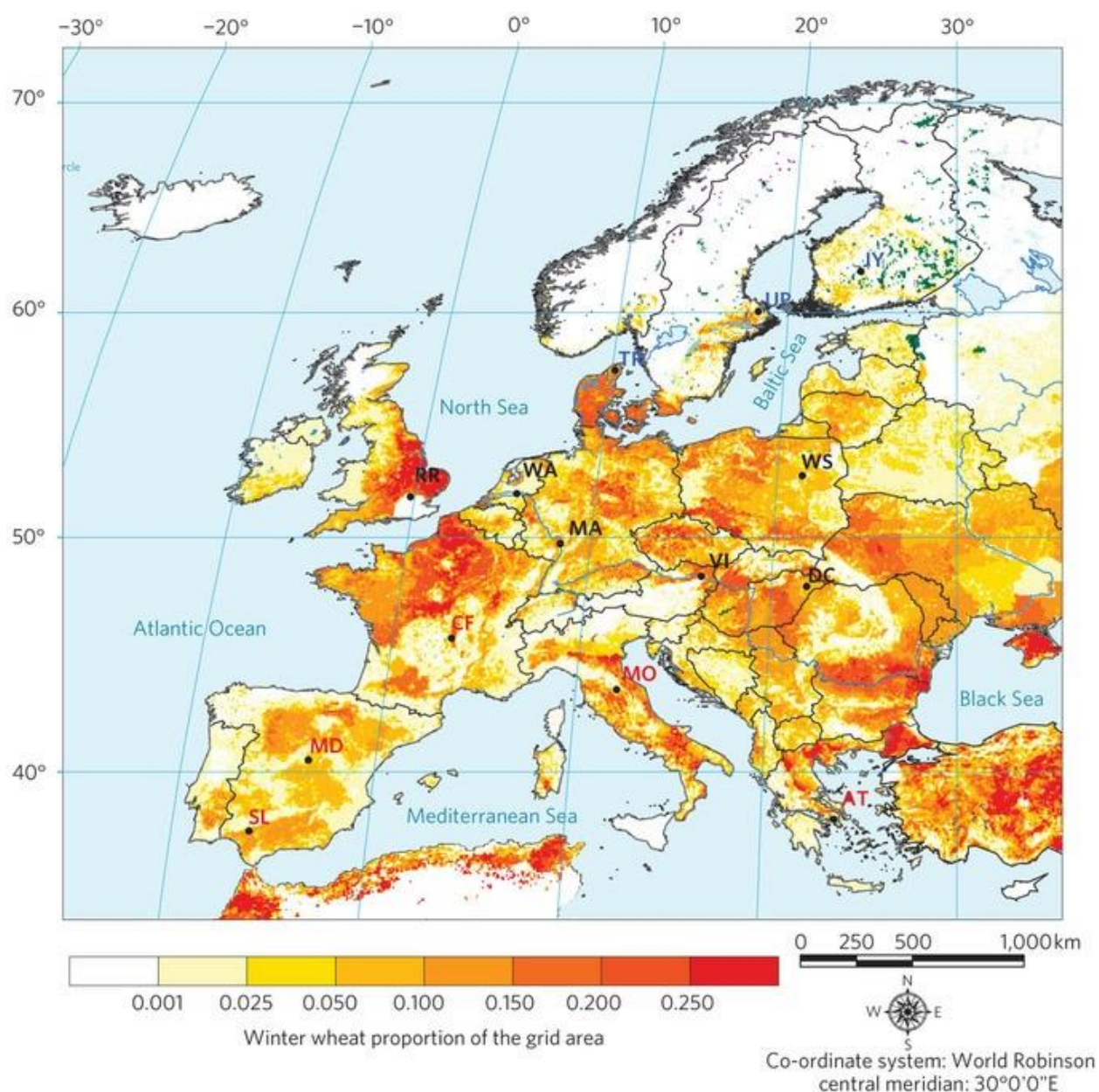
- pravilan plodored
- izbor odgovarajuće sorte (otpornost, prilagodljivost)
- optimalan sklop biljaka
- pravilna i umjerena gnojidba
- pravovremena sjetva

izravne:

- pepelnicu prašiti
- otklanjanje pojave (lat. *Oulema melanopus*), suzbijanje gašenim vapnom
- Žetva (žetva se obavlja prilikom padanja vlage u zrnu na ispod 14% kade je optimalna kako je i opisano u morfološkom dijelu), prinos može biti od 4 do 5000 kg po hektaru. (Kovačević, 2005.)

5. PROIZVODNJA PŠENICE U SVIJETU I EUROPI

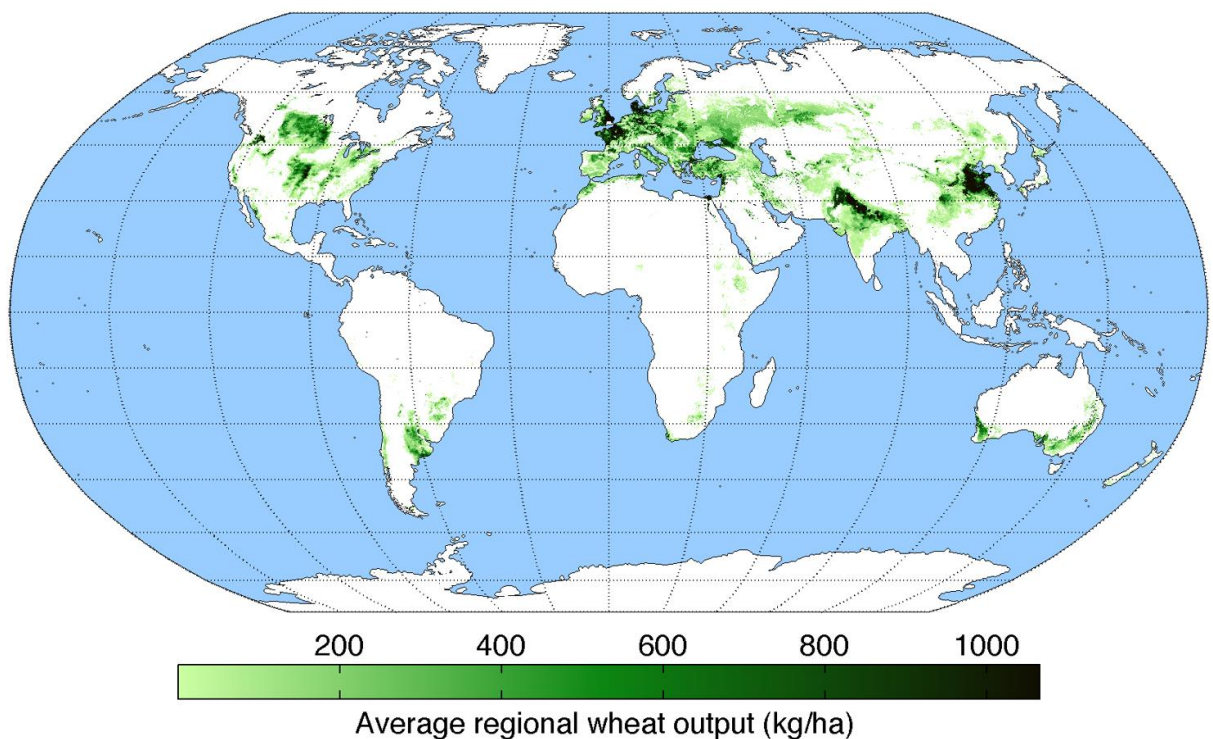
Proizvodnja pšenice u Europi odnosno u Europskoj uniji dakako je značajna za svjetsko tržište. Europa proizvede približno oko 20% cjelokupne svjetske proizvodnje žita. Žito se dakako proizvodi u većem dijelu u pojedinim zemljama dok se ostatak proizvede u ostalim zemljama. Grafikon 1 prikazuje polja unutar granica Europe s naznakama na područja na kojima se najviše pšenice proizvede. Tamna područja prikazuju veću koncentraciju proizvodnje pšenice.

Grafikon 1. Prikaz koncentracije proizvodnje pšenice tijekom 2013. godine, Izvor: nature.com

Grafikon predstavlja količine koje su proizvedene tijekom jednog perioda. Prema grafikonu vidljivo je da su najutjecajnije zemlje prilikom proizvodnje pšenice prvo bitno Francuska i Njemačka te Ujedinjeno Kraljevstvo iza kojih slijedi Poljska, Italija, Češka, Danska, Mađarska, Španjolska te ostale zemlje. Time Europa čini 20% Svjetske proizvodnje pšenice, što je dakako i najveća proizvodnja pšenice. Dakako treba naglasiti da je proizvodnja prije bila i veća no o mnogo čemu ovisi klima zadane godine o proizvodnji pšenice, što je više puta naglašeno u cjelokupnom radu.

Uz Europu postoje i druge zemlje, koje su većinom na sjevernoj polutci Zemlje, koje čine ostatak proizvodnje pšenice na Svijetu. Dakako treba naglasiti da samo nekoliko zemalja uz Europu prednjače u tome. Prilikom utvrđivanja grafikona 2 koji predstavlja kartu svijeta s prikazom najveće koncentracije proizvodnje pšenice na Svijetu, predstaviti će se uvid o kojim zemljama je riječ.

Grafikon 2. Prikaz koncentracije proizvodnje pšenice na Svijetu, Izvor: wikipedia.org

Kako je prikazano i u grafikonu 2., najveća koncentracija proizvodnje pšenice je na lokacijama prikazanim u tablici 1. Kina, Indija, SAD, Rusija, Francuska...

Tablica 1. Najveći svjetski proizvođači pšenice

Koncentracija pšenice po lokacijama	Mil. t
EU	143.3
Kina	121.7
Indija	93.5
SAD	60
Rusija	52.1
Francuska	38.6
Kanada	37.5
Njemačka	25
Pakistan	24.2
Australija	22.9
Ukrajina	22.8
Turska	22.1
Iran	14
Kazahstan	13.9
UK	11.9
Poljska i Egipat	9.5
Argentina	8

Izvor: Agroklub.hr

Iz cjelokupnog Svjetskog poretka u proizvodnji pšenice ipak samo nekoliko zemalja prednjače te oni imaju cjelokupan utjecaj na gospodarenje cijenama pšenica i žitarica. Zbog toliko velike

proizvodnje cijena može biti niža što onda utječe na male zemlje poput Hrvatske s velikim nametima, tada cijena ne zadovoljava proizvodnom taktu. No, usprkos svemu, koliko mala proizvodnja u Hrvatskoj bila, dio je Europskog tržišta i time i značajna. (www.agroklub.com)

Tablica 2. Prikaz površina (ha) zasijanih pšenicom u RH:

Godina	Žitarice	Pšenica
2004.	571079	162634
2005.	557223	146253
2006.	570117	175551
2007.	558590	175045
2008.	562470	156536
2009.	563132	180367
2010.	584663	168507
2011.	575938	149797
2012.	611212	186949
2013.	589290	204506
2014.	513537	156139
2015.	-	142364
2016.	-	150832

Izvor: www.savjetodavna.hr

5.1 Uvoz i izvoz proizvoda u RH

Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u 2016. godini upućuje na nastavak trenda rasta izvoza hrvatskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na tržište EU.

Negativna bilanca smanjena je za 100 milijuna eura. "U EU danas Hrvatska izvozi gotovo 62 posto vrijednosti ukupnog izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. To je odraz promjene trgovinskih uredbi koje smo preuzeli pristupanjem EU", kazala je pomoćnica direktorice Sektora

za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo HGK Žaklina Jurišić dodajući da je ukupan izvoz u 2016. godini povećan za 13%, a izvoz u EU za čak 30%, odnosu na 2015.

Nažalost, izvoz hrvatskih proizvoda na CEFTA tržište i dalje slabi i manji je za 8% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni rezultati u 2016. u odnosu na 2015. godinu nešto su bolji. Dobro je to što je 2015. ostala rekordna godina po negativnoj bilanci od 969 milijuna eura. Kako je u 2016. godini izvoz rastao brže od uvoza, negativna bilanca smanjena je za 100 milijuna eura. Uvezli smo roba vrijednosti 2,614 milijarde eura, a izvezli roba vrijednosti 1,745 milijarde eura.

Pokrivenost uvoza izvozom u 2016. godini je 67%, za razliku od 2015. godine gdje je pokrivenost bila niža i iznosila 61%. Ukupan uvoz se povećao za 4%, a onaj iz EU narastao je za čak preko 120 milijuna eura. Naša glavna izvozna tržišta jesu Italija, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Mađarska, Srbija i Njemačka, dok su glavna uvozna tržišta Njemačka, Italija, Mađarska, Slovenija, Nizozemska i Poljska.

Slika uvoza i izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Hrvatske najbolje ilustrira njihovu konkurentnost i dostatnost. Naravno, u formulu se mora uključiti prosječno niska kupovna moć prosječnog hrvatskog potrošača i njegove preferencije u smjeru kupnje proizvoda nižih cjenovnih kategorija, kažu u HGK. Najviše uvozimo proizvoda u kategorijama mesa (325 milijuna eura), proizvoda na bazi žitarica i škroba (205 milijuna eura)... Izvozimo najviše proizvoda u kategorijama različitih prehrambenih proizvoda (178 mln EUR), šećera i proizvoda od šećera (161 mln EUR), žitarica (150 mln EUR), riba (150 mln EUR) (www.poslovni.hr)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, a u obradi Hrvatske gospodarske komore, u 2015. godini, izvoz poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda iz Republike Hrvatske, iznosio je 1.545 mil.€, dok je uvoz iznosio 2.513 mil.€, te je ostvaren deficit u iznosu od 969 mil.€.

(www.icv.hr)

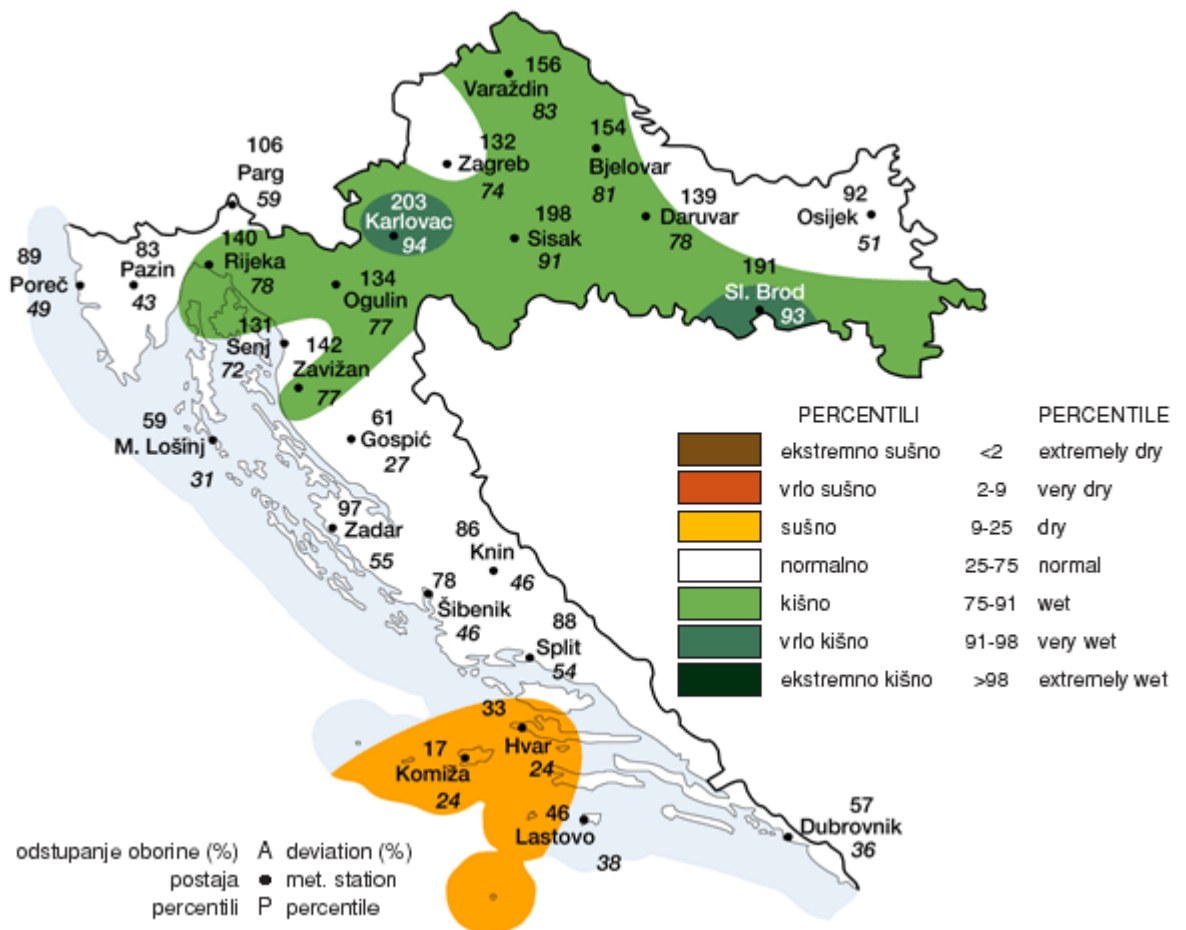
6. PROBLEMATIKA CIJENE PŠENICE

Postoje mnoge indicije o samoj problematici cijene pšenice. Dakako treba naglasiti da se problematika cijene svela ne samo na ekonomski postupak već i na istraživački ali i na politički. Mnogo je političkih intervencija izazvalo metež na cjenovnim omjerima pšenice, no postoje i različite indicije zašto je to tako i zbog čega dolazi do prevelikih oscilacija.

Problematika s cijenom pšenice u Hrvatskoj najprije proizlazi zbog velikog poreza od strane državnih institucija, te posljedice snosi proizvođač koji zbog obilnosti poreza podiže cijenu po kojoj će prodati svoju pšenicu. Kada se dogodi porast cijene automatski dolazi do nezadovoljstva otkupljivača, a time i do izbjegavanja odgovornosti o otkupu, te se time prestaje otkup koji dovodi do još većih poteškoća jer proizvođač tada više nema kome prodati pšenicu koja treba ići na obradu u mlin. U cijeloj situaciji se otkupljivači javljaju s naložima koji upućuju na otkup brašna iz stranih zemalja poput Mađarske, koja po kilogramu pšenice ima manju cijenu. No, usprkos manjoj cijeni to nije sve, već se pregledava i kakvoća pšenice koja u tim slučajevima kod većine domaćih proizvođača predstavlja problem. Istraživački dio prikazuje činjenice koje su predstavljene od strane institucija za ispitivanje kakvoće zrna iz čega proizlazi da se najvažniji faktor odnosno protein u pšenici koje domaći proizvođači proizvedu, nalazi u manjem postotku nego kod pšenice koja se može uvesti iz strane zemlje poput Mađarske. Tada nastupa veliki problem kod proizvođača, njihova pšenica ne zadovoljava kakvoći uvozne pšenice i najniža cijena za otkup se ne uvažava, te se još više spušta. (www.agroklub.com)

Takve posljedice proizlaze i zbog samih klimatoloških promijena koje u veliko utječu na sam tijek proizvodnje. Ako je primjerice godina kišna, veći je postotak vlage i pšenica gubi na kvaliteti. Slika 8. prikazuje kišno razdoblje iz kolovoza 2014. godine. Tijekom kišnog perioda proizvedeno je jako malo kultura jer je zemlja upila previše vlage. Tada je proglašena i elementarna nepogoda zbog poplava u nekim predjelima. No, i kada je presušno razdoblje također se kulture ne mogu razviti kvalitetan plod.

Slika 8. Prikaz ne povoljnog kišnog razdoblja – 2014. godina Izvor: www.dhmz.hr

Nastavak prikazuje cijene pšenice za pojedine mjesecе tijekom 2015. godine.

Tablica 3. Prikaz otkupne cijene pšenice u prvom dijelu 2015. godine

mjesec 2015.	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj
Pšenica						
min	0,90	0,90	0,93	1,20	0,90	1,05
max	1,40	1,38	1,45	1,40	1,35	1,32
prosjeck	1,31	1,16	1,20	1,29	1,27	1,18

Izvor: www.pekarskiglasnik.com

Nastavak prikazuje veleprodajnu cijenu pšenicu tijekom prve polovice 2015. godine

Tablica 4. Prikaz veleprodajne cijene pšenice ½ 2015. godine

mjesec 2015.	siječanj prosjeck	veljača prosjeck	ožujak prosjeck	travanj prosjeck	svibanj prosjeck	lipanj prosjeck
Pšenica						
min	1,20	1,18	0,80	1,18	0,90	1,15
max	1,70	1,54	1,45	1,70	1,45	1,45
prosjeck	1,39	1,45	1,37	1,33	1,28	1,24

Izvor: www.pekarskiglasnik.com

Pojedine tablice prikazuju kolika je razlika u cijeni pšenice iz mjeseca u mjesec. Cijena se mijenja i na Svjetskom tržištu, ne samo iz mjeseca u mjesec već iz dana u dan. Također kao i na ovom malom tržištu u Hrvatskoj, tako se i cijena pšenice prilagođava ovisno o samim vremenskim uvjetima kako u Europi tako i u SAD-u. Cjelokupni resursi na Svjetskoj razini bilježe padove i poraste ovisno o svim faktorima ekonomskog poslovanja tijekom godine ali i utjecajima velikih korporacija koje vode glavnu riječ kada se govori o cijeni na Svjetskom tržištu. (Mađarić, 1985., www.agroklub.com)

7. PREGLED RAZVOJA OPG-a ZLATARIĆ

Do 1980. godine obrađivanje zemljišta se u OPG-u Zlatarić obavljalo na stari tradicionalni način konjima kao i sva poljoprivreda u to doba. Od 1980 -tih godina na OPG-u se uspio kupiti prvi traktor od 40 KS koji je bio dovoljan za tadašnje potrebe. U toj godini je donešen zakon o poljoprivredi, prema kojem su poljoprivrednici mogli uplaćivati sebi poljoprivredni staž, te je taj zakon odmah prihvaćen i počeo se uplaćivati poljoprivredni staž.

U odnosu na današnju situaciju u poljoprivredi, u razgovoru sa ocem, moglo se puno bolje živjeti i više se sve isplatilo nego danas. OPG je posjedovao 8 ha zemljišta, uplaćivalo se poljoprivredno osiguranje, dobro se živjelo i uspjelo se nešto i uštedjeti. OPG se bavio uzgojem žitarica, uljarica i uzgojem stoke. U to vrijeme gotovo da nije bilo OPG-a koji se nije bavio sa te dvije proizvodnje, jer se živjelo isključivo od poljoprivrede.

Slika 9. OPG Zlatarić, Izvor: Mario Zlatarić

U to se vrijeme počela sijati šećerna repa, koja je bila daleko isplativija od ostalih kultura, te je većina poljoprivrednika počela sa uzgojem šećerne repe, s kojom su bili vrlo zadovoljni. U to vrijeme i zemlja je bila bogata kalijem i fosforom, te su se postizali dobri prinosi uz mala ulaganja. Zemlja je bila lagana za obradu te se uz jedan traktor i osnovne strojeve mogla obaviti cijela priprema zemljišta kako bi se zadovoljilo i obavilo sve potrebno za proizvodnju na gospodarstvu. Što se tiče proizvodnje mlijeka, bila je puno bolja situacija nego danas, i ljudi su bili zadovoljni i u tom dijelu proizvodnje.

Slika 10. OPG Zlatarić, Izvor: Mario Zlatarić

Naš OPG je 80-ih godina imao 4 aktivna člana koji su sudjelovali u svim aktivnostima, te se broj članova povećao 1986. godine za još 2 člana. 1990-ih godina počinje ratno djelovanje na našem području, naš OPG u Baranji ostaje u okupiranom djelu dok su članovi OPG-a morali pobjeći u Mađarsku, ostavivši stoku zemlju i strojeve u okupiranom području. Tijekom trajanja Domovinskog rata sva stoka, strojevi i traktor OPGa su otuđeni, te nikada poslije nisu nađeni i OPG kreće od samog početka ponovno.

Zemlja je bila neobrađena punih 7 godina, odnosno za vrijeme trajanja domovinskog rata. Ali OPG se počeo obnavljati već u progonstvu. Kupljen je traktor, Torpedo 75 KS, prikolica i plug koji su se 2008. godine preselili nazad u Baranju i počeli uz svoju zemlju obrađivati zemlju od rodbine i prijatelja u zakupu otprilike 10 ha , državno zemljište 6 ha. 2004. god država raspisuje natječaj za prodaju poljoprivrednog zemljišta u općini Draž kada članovi OPG-a kupuju zemljište površine 17,30 ha i za toliko se povećavaju površine na gospodarstvu.

Slika 11. OPG Zlatarić, Izvor: Mario Zlatarić

OPG Zlatarić kao OPG nastaje prvi puta 2004. godine kada gospodarstvo ulazi u sustav PDV-a. Od tada se bavimo isključivo ratarskom proizvodnjom, posjedujemo sve strojeve za obradu zemljišta, a žetvu nam obavljaju drugi poljoprivrednici koji posjeduju kombajne za žetvu. OPG Zlatarić danas ima 6 članova, od kojih su 4 člana aktivni, i sudjeluju u aktivnostima na OPG-u redovito. OPG Zlatarić je zadovoljno u financijskom smislu, jer poslujemo pozitivno, i uz to se bavimo još svatko osobno svojim poslom koji također pomaže pri financiranju cijele obitelji.

Težimo poboljšanju, kao i na svim OPG-ima, zbog preniskih cijena pri otkupu prinosa, ne odustajemo i nadamo se boljem sutra kad će poljoprivreda biti znatno cjenjenija nego danas.

7.1. Proizvodnja pšenice na OPG-u Zlatarić

U tablicama koje pokazuju brojčane vrijednosti proizvodnje pšenice na OPG-u Zlatarić u zadnjih 5 godina, se vidi pšenica kao dominantna kultura koja se uzgaja uzastopnim godinama pridržavajući se plodoređa. Rezultati prikazuju dosta različite cijene tijekom zadnjih 5 godina po kojoj se vidi znatan pad cijena. Prinosi su bili zadovoljavajući, osim 2014. godine kada je bila elementarna nepogoda (suša) koja je znatko smanjila prinos pšenice u toj godini. Veličina zasijanih površina se također mijenjala od zavisnosti proizvodnje drugih nedominantnih kultura tih godina.

Tablica 5. Prikaz proizvodnje kultura na OPG-u Zlatarić zadnjih 5 godina

2016.			
	Pšenica	Suncokret	Ječam
proizvodnja	9088	18098	31640
cijena	0,85	2,25	0,95
Veličina parcela (ha)	2	6.4	

2015.				
	Pšenica	Suncokret	Ječam	Kukuruz
proizvodnja	45247	15071	38182	12456
cijena	1,09	2,36	0,97	1,00
Veličina parcela (ha)	6,5	5		

2014.			
	Pšenica	Suncokret	Kukuruz
proizvodnja	15975	29260	47388
cijena	1,21	1,74	0,80
Veličina parcela (ha)	6,5	13	8

2013.				
	Pšenica	Suncokret	Ječam	Kukuruz
proizvodnja	60812	13720	17439	37514
cijena	1,05	2,05	1,05	0,95
Veličina parcela (ha)	8	4	2,5	5

2012.			
	Pšenica	Suncokret	Ječam
proizvodnja	35069	-	34771
cijena	1,38	-	1,15
Veličina parcela (ha)	5,2	.	.

Izvor: Zadruga Topolje

7.2. Ekonomski rezultati proizvodnje pšenice na OPG-u Zlatarić

Kalkulacija – troškovi proizvodnje pšenice

U tablici su prikazani troškovi za proizvodnju pšenice za 2016. godinu, kada je posijano samo 2 ha pšenice te je OPG Zlatarić poslovalo pozitivno bez gubitaka.

Tablica 6. Prikaz troškova proizvodnje pšenice za 2016.godinu

Troškovi 2016. godina / ha	
Sjeme pšenice	832,00 kn
Mineralno gnojivo	1300,00kn
Sredstva za zaštitu bilja	600.00kn
Gorivo	300.00kn
Amortizacija opreme	500.00kn
Trošak obrade	1000.00kn
Prijem robe	189,00kn
UKUPNO	4721,00kn

Izvor: Zadruga Topolje

Tablica 7. Prikaz profita kroz nekoliko godina

	prihodi	troškovi	profit
2016.	11.724 kn	9.942 kn	1.782 kn
2015.	62.319 kn	31.343 kn	30.976 kn
2014.	32.329 kn	30.127 kn	2.202 kn
2013.	79.852 kn	38.808 kn	41.044 kn
2012.	58.795 kn	25.038 kn	33.757 kn

Izvor : Zadruga Topolje

U tablici su prikazani prihodi pšenice tijekom zadnjih 5 godina (plus poticaj na pšenicu) , zatim su prikazani troškovi (sjeme, gnojivo, sredstva za zaštitu, gorivo, amortizacija opreme, trošak obrade (priprema , sjetva , kombajniranje), prijem robe). Na kraju je prikazan profit OPG-a Zlatarić koji je svake godine bio pozitivan, ali je bilo godina kad je OPG Zlatarić bio blizu pozitivne nule.

8. ZAKLJUČAK

Žitarice u današnje vrijeme čine prvenstveno potrebu čovječanstva na prehranu mi proizvodnju hrane u svijetu. Pšenica ima značajni element prilikom proizvodnje žitarica. Ali prilikom proizvodnje pšenice treba naglasiti mukotrpan rad i ulaganja, koja se na kraju ispostavljaju s faktorom manje isplativosti upravo zbog cijena koje variraju iz dana u dan. Proizvodnju pšenica prati neizvjesnost proizvođača zbog nepoštivanja dogovorenih cijena.

Cjelokupan proces započinje svoj ekonomski put još tijekom proizvodnje. Sami proizvođači zadušeni su za pravilno održavanje strojeva i gospodarstva, što izaziva ulaganja, no kada se govori o ulaganjima postoje nameti koji proizvođačima otežavaju poslovanje. Nameti se ne smanjuju ali se zato smanjuju cijene prilikom otkupa. Hrvatska obiteljska poljoprivredna gospodarstva time podliježu utjecajima cijene mađarskih proizvođača. Zbog zahtjeva za većom kvalitetom i proteinskog sadržaja zrna pšenice, nad kojima se obavlja analiza, dolazi do pada cijene pšenice upravo stoga što je Mađarska pšenica često bolje kvalitete.

Tržišni utjecaj je ipak tu zbog same strukture Europskih proizvođača koje se pokušava ujednačiti, kako zakonski tako i infrastrukturom. Time OPG poput ovoga postaje dio tržišta na međunarodnom nivou, te kao malo i srednje poduzeće doprinosi u proizvodnji i prehrani. Iako su omjeri cijena takvi da se prilikom lošijih godina uspijevaju nadoknaditi pojedini gubici povećanjem cijene, cijena mora biti regulirana na svim stranama kako bi došlo do ravnopravnosti i kako bi svako obiteljsko gospodarstvo moglo steći osnovne potrebe te ih je potrebno zadovoljiti novčano za uloženi trud i rad. Hrvatski proizvođači poput OPG-a Zlatarić čine ukupnost proizvođača na ovim prostorima i time postaju dijelom globalnog konkurentnog tržišta. Time će obiteljsko gospodarstvo Zlatarić u narednim godinama povećati svoje kapacitete te prilikom dobrih unosa prinosa proširiti cjelokupnu proizvodnju. Tim postupkom se povećava i udio u tržišnom potencijalu te omogućava izvoz. Kada se obiteljska gospodarstva ovakvog malog tipa prošire i ostvare veće prihode tada će i hrvatska poljoprivreda na globalnom planu početi rasti. Tim postupkom će cijena na tržištu biti manje značajna zbog samih kapaciteta proizvodnje koja

prethodi daljnjem širenju poslovanja. Kako se poslovanje širi na pšenicu, tako se poslovanje treba proširiti i na kukuruz te ostale žitarice koje čine veći dio opskrbe prehrambenog lanca.

9. SAŽETAK

Ovaj rad predstavlja pšenicu u njenom elementarnom obliku kao kulturu, ali dio se odnosi i na ekonomski dio poslovanja. Kada se govori o pšenici postoje mnoge zakonitosti koje su preduvjet za dobru proizvodnju. Briga i trud tijekom proizvodnje najvažniji je faktor prilikom dobivanja krajnjeg rezultata. Država svojim mjerama utječe na cjelokupnu situaciju i proizvođače, što je vidljivo kroz promjene cijena u zadnjih nekoliko godina. Ovim se dolazi do zaključka da je problematika cijene prilikom otkupa pšenice učestali problem iz godine u godinu. Kretanje proizvodnje pšenice u EU zemljama i u svijetu također je prikazano u radu. Hrvatska se u proizvodnji pšenice oslanja na OPG-ove koji najviše participiraju u proizvodnji. Ovaj rad prikazuje kapacitete i mogući potencijal jednoga obiteljskog gospodarstva prilikom proizvodnje pšenice.

Ključne riječi: pšenica, cijena, tržište, troškovi

10. SUMMARY

This paper represents the wheat in its elemental form as a culture, but part of it also applies to the economic part of the business. When speaking of wheat there are many prerequisites which need to be fulfilled for good production. The care and effort during the production is the most important factor when gaining the final results. Country state have policies that affects the overall situation and farmers which is visible through the price changes in the last few years. This leads to the conclusion that the problems of price when buying wheat frequent problem from year to year. The movement of wheat production in the EU countries and in the world it is also shown in the work. Croatia, in the production of wheat, relies mostly on family farms that most are taking part in the production. This paper shows the capacity and the possible potential of one family farm during the production of wheat.

Key words: wheat, price, market

11. LITERATURA

- [1] Bašić, F., Herceg, N. (2010): Temelji uzgoja bilja. Synopsis d. o. o. Zagreb;
- [2] Butorac, A., Lacković, L. (1984): Utjecaj reducirane obrade tla na prinos ozime pšenice. Zbornik radova sa savjetovanja "Aktualni zadaci mehanizacije poljoprivrede", Opatija;
- [3] Guberac, V. (2000): Sjemenarstvo ratarskih kultura-interna skripta. Poljoprivredni fakultet, Osijek;
- [4] Hrgović, P., Pajić, S., Međimurec, T.: Pravilnom agrotehnikom do visokih prinosa pšenice dobre kakvoće, Svjetodavna služba;
- [5] Mađarić, Z. (1985.): Suvremena proizvodnja pšenice. Knjiga, Osijek;
- [6] Kovačević, V. (2005): Žitarice-skripta. Poljoprivredni fakultet, Osijek;
- [7] *članak s interneta, www.agroklub.com;
- [8] *nastavna jedinica, Babić, M., Babić, L.J., Prerada žitarica, Agroturizam i ruralni razvoj;
- [9] *članak s interneta, Zadruga Poduzetnička mreža, Poduzetnički centar Belišće, Vodič kroz ekološku Poljoprivrednu Proizvodnju u Osječko-Baranjskoj županiji, Agencija za razvoj Osječko-baranjske županije;

12. POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Prikaz koncentracije proizvodnje pšenice tijekom 2013. godine (15. str.)

Grafikon 2: Prikaz koncentracije proizvodnje pšenice na Svijetu (16.str.)

13. POPIS TABLICA

Tablica 1. Najveći svjetski proizvođači pšenice (17. str.)

Tablica 2. Prikaz površina (ha) zasijanih pšenicom u RH (18. str.)

Tablica 3. Prikaz otkupne cijene pšenice u prvom dijelu 2015. godine (22. str.)

Tablica 4. Prikaz veleprodajne cijene pšenice ½ 2015. godine (22.str.)

Tablica 5. Prikaz proizvodnje kultura na OPG-u Zlatarić zadnjih 5 godina (26. str.)

Tablica 6. Prikaz troškova proizvodnje pšenica za 2016. godinu (27. str.)

Tablica 7. Prikaz profita kroz nekoliko godina (28. str.)

14. POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz: Klas pšenice (4.str.)

Slika 2.Prikaz: korijen pšenice (dubina) (5.str.)

Slika 3. Prikaz stabljike pšenice (6.str.)

Slika 4. prikaz listova pšenice (7.str.)

Slika 5. Prikaz cvijeta pšenice (8.str.)

Slika 6. Prikaz zrna pšenice (9.str.)

Slika 7. Prikaz strukture zrna (presjek) (10.str.)

Slika 8. Prikaz ne povoljnog kišnog razdoblja – kolovoz 2014. Slika 6.1. OPG ZlatarićSlika (21.str.)

Slika 9. OPG Zlatarić Kuća (23.str.)

Slika 10. OPG Zlatarić Kuća (24.str.)

Slika 11. Traktor i strojevi (25.str.)

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Sveučilišni diplomski studij, Agroekonomika

Diplomski rad

TRŽIŠNI POTENCIJALI PROIZVODNJE PŠENICE NA OPG-U ZLATARIĆ IZ GAJICA

Mario Zlatarić

Sažetak:

Ovaj rad predstavlja pšenicu u njenom elementarnom obliku kao kulturu, ali dio se odnosi i na ekonomski dio poslovanja. Kada se govori o pšenici postoje mnoge zakonitosti koje su preduvjet za dobru proizvodnju. Briga i trud tijekom proizvodnje najvažniji je faktor prilikom dobivanja krajnjeg rezultata. Država svojim mjerama utječe na cjelokupnu situaciju i proizvođače, što je vidljivo kroz promjene cijena u zadnjih nekoliko godina. Ovim se dolazi do zaključka da je problematika cijene prilikom otkupa pšenice učestali problem iz godine u godinu. Kretanje proizvodnje pšenice u EU zemljama i u svijetu također je prikazano u radu. Hrvatska se u proizvodnji pšenice oslanja na OPG-ove koji najviše participiraju u proizvodnji. Ovaj rad prikazuje kapacitete i mogući potencijal jednoga obiteljskog gospodarstva prilikom proizvodnje pšenice.

Rad je izrađen pri: Poljoprivredni fakultet u Osijeku

Mentor: Prof. dr. sc. Ružica Lončarić

Broj stranica: 38

Broj grafikona i slika: 13

Broj tablica: 7

Broj literaturnih naslova: 14

Broj priloga: 0

Jezik izvornika: hrvatski

Ključne riječi: pšenica, cijena, tržište, troškovi

Datum obrane: 20.12.2017.

Stručno povjerenstvo:

1. prof.dr.sc. Mirta Rastija, predsjednik
2. prof.dr.sc. Ružica Lončarić, mentor
3. izv.prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, član

Rad je pohranjen u: Knjižnica Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku, Sveučilište u Osijeku, Kralja Petra Svačića 1d.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agriculture
University Graduate Studies, Agroecconomics

Graduate thesis

Mario Zlatarić

Abstract:

This paper represents the wheat in its elemental form as a culture, but part of it also applies to the economic part of the business. When speaking of wheat there are many prerequisites which need to be fulfilled for good production. The care and effort during the production is the most important factor when gaining the final results. Country state have policies that affects the overall situation and farmers which is visible through the price changes in the last few years. This leads to the conclusion that the problems of price when buying wheat frequent problem from year to year. The movement of wheat production in the EU countries and in the world it is also shown in the work. Croatia, in the production of wheat, relies mostly on family farms that most are taking part in the production. This paper shows the capacity and the possible potential of one family farm during the production of wheat.

Title: Market potential for the production of wheat on OPG Zlatarić

Thesis performed at: Faculty of Agriculture in Osijek

Mentor: Prof. dr. sc. Ružica Lončarić

Number of pages: 38

Number of figures: 13

Number of tables: 7

Number of references: 14

Number of appendices: 0

Original in: Croatian

Key words: wheat, price, market

Thesis defended on date: 20.12.2017.

Reviewers:

1. prof.dr.sc. Mirta Rastija, president
2. prof.dr.sc. Ružica Lončarić, mentor
3. izv.prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, member

Thesis deposited at: Library, Faculty of Agriculture in Osijek, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Kralja Petra Svačića 1d.